

ESRS E5

WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ORAZ GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Spis treści

Cel

Związki z innymi ESRS

Wymogi dotyczące ujawniania informacji

– ESRS 2 Ogólne ujawnianie informacji

Zarządzanie wpływami, ryzykami i szansami

- Wymóg dotyczący ujawniania informacji związany z ESRS 2 IRO-1 – Opis procesów identyfikacji i oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-1 – Polityki związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-2 – Działania i zasoby związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

Mierniki i cele

- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-3 – Cele związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-4 – Zasoby wprowadzane
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-5 – Zasoby odprowadzane
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-6 – Przewidywane skutki finansowe wynikające z wpływów, ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

Dodatek A: Wymogi dotyczące stosowania

– ESRS 2 Ogólne ujawnianie informacji

Zarządzanie wpływami, ryzykami i szansami

- Wymóg dotyczący ujawniania informacji związany z ESRS 2 IRO-1 – Opis procesów identyfikacji i oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-1 – Polityki związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-2 – Działania i zasoby związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

Mierniki i cele

- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-3 – Cele związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-4 – Zasoby wprowadzane
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-5 – Zasoby odprowadzane
- Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-6 – Przewidywane skutki finansowe wynikające z ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

Cel

1. Celem niniejszego standardu jest określenie wymogów dotyczących ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom **oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju** zrozumienie:
 - a) sposobu, w jaki jednostka wpływa na wykorzystanie zasobów, w tym na zasobooszczędność, unikanie wyczerpywania zasobów oraz zrównoważony środowiskowo wybór dostawców i wykorzystanie zasobów odnawialnych (określanego w niniejszym standardzie jako „wykorzystanie zasobów oraz gospodarka o obiegu zamkniętym”) pod względem istotnych pozytywnych i negatywnych, rzeczywistych lub potencjalnych **wpływów**;

- b) wszelkich **działań**, oraz wyniku takich działań, podjętych w celu zapobiegania rzeczywistym lub potencjalnym negatywnym wpływom wynikającym z wykorzystania zasobów lub w celu łagodzenia takich wpływów, w tym środków wprowadzonych przez jednostkę, aby przyczynić się do oddzielenia jej wzrostu gospodarczego od wykorzystania materiałów, oraz działań podjętych w celu uwzględnienia ryzyk i szans;
 - c) planów i zdolności jednostki w zakresie dostosowania swojej strategii i **modelu biznesowego** zgodnie z **zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym**, w tym między innymi do minimalizacji **odpadów**, utrzymania wartości produktów, materiałów i innych zasobów na najwyższym poziomie oraz zwiększenia ich efektywnego wykorzystania w produkcji i konsumpcji;
 - d) charakteru, rodzaju i zakresu istotnych ryzyk i szans jednostki związanych z jej wpływami i **zależnościami** wynikającymi z wykorzystania zasobów oraz gospodarki o obiegu zamkniętym oraz sposobu zarządzania nimi przez daną jednostkę; oraz
 - e) **skutków finansowych** dla jednostki w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej powodowanych przez istotne ryzyka i szanse wynikające z wpływów i zależności jednostki związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym.
2. W niniejszym standardzie określono wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat „wykorzystania zasobów” oraz „gospodarki o obiegu zamkniętym”, a w szczególności dotyczące:
- a) **zasobów wprowadzanych**, w tym obiegu zamkniętego istotnych zasobów wprowadzanych, z uwzględnieniem zasobów odnawialnych i nieodnawialnych; oraz
 - b) **zasobów odprowadzanych**, w tym informacje dotyczące produktów i materiałów; oraz
 - c) **odpadów**.
3. **Gospodarka o obiegu zamkniętym** oznacza system gospodarczy, w którym możliwie jak najdłużej utrzymuje się wartości produktów, materiałów i innych zasobów w gospodarce, zwiększa ich wydajne wykorzystywanie w produkcji i konsumpcji i tym samym ogranicza wpływ na środowisko ich wykorzystywania, a także minimalizuje się powstawanie **odpadów** i uwalnianie **substancji** niebezpiecznych na wszystkich etapach ich cyklu życia, w tym poprzez stosowanie **hierarchii postępowania z odpadami**. Celem jest maksymalizacja i utrzymanie wartości zasobów technicznych i biologicznych, produktów i materiałów poprzez stworzenie systemu, który uwzględnia **trwałość**, optymalne użycie lub ponowne użycie, odnowienie, regenerację produktów, **recykling** i obieg składników odżywczych.
4. Niniejszy standard opiera się na właściwych unijnych ramach legislacyjnych oraz **politykach**, takich jak unijny Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE ⁽⁸³⁾ (dyrektywa ramowa w sprawie odpadów) oraz strategia przemysłowa UE.
5. Aby ocenić przejście z dotychczasowego scenariusza postępowania, oznaczającego gospodarkę, w której wydobywa się wyczerpywalne zasoby w celu wytworzenia produktów, które są używane, a następnie wyrzucane („produkcja linearna”), na system gospodarki o obiegu zamkniętym, niniejszy standard opiera się na fizycznych przepływach zasobów, materiałów i produktów wykorzystywanych i wytwarzanych przez jednostkę w ramach wymogu dotyczącego ujawniania informacji E5-4 *Zasoby wprowadzane* i wymogu dotyczącego ujawniania E5-5 *Zasoby odprowadzane*.

Związki z innymi ESRS

6. Wykorzystanie zasobów jest główną siłą napędową innych wpływów na środowisko, takich jak zmiana klimatu, **zanieczyszczenie**, woda i **zasoby morskie** oraz bioróżnorodność. **Gospodarka o obiegu zamkniętym** jest systemem, w ramach którego dąży się do zrównoważonego użytkowania zasobów przy pobieraniu, przetwarzaniu, wytwarzaniu i zużywaniu **odpadów** oraz zarządzaniu nimi. Taki system przynosi wiele korzyści dla środowiska, w szczególności ograniczenie zużycia materiałów, energii i **emisji** do powietrza (emisji gazów cieplarnianych lub innych zanieczyszczeń), ograniczenie **poboru** i **zrzutów wody** oraz **regenerację** przyrody ograniczającą wpływ na bioróżnorodność.
7. Aby zapewnić kompleksowy przegląd tego, które pozostałe kwestie środowiskowe mogą być istotne w kontekście wykorzystania zasobów oraz gospodarki o obiegu zamkniętym, odpowiednie wymogi dotyczące ujawniania informacji ujęto w innych środowiskowych ESRS w następujący sposób:
- a) w ESRS E1 *Zmiana klimatu*, który odnosi się w szczególności do **emisji** gazów cieplarnianych i źródeł energii (zużycia energii);

⁽⁸³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

- b) w ESRS E2 *Zanieczyszczenie*, który dotyczy w szczególności emisji do wody, powietrza i **gleby** oraz **substancji potencjalnie niebezpiecznych**;
 - c) w ESRS E3 *Woda i zasoby morskie*, który odnosi się w szczególności do zasobów wodnych (zużycia wody) i zasobów morskich; oraz
 - d) w ESRS E4 *Bioróżnorodność i ekosystemy*, który dotyczy w szczególności ekosystemów, gatunków oraz surowców.
8. Wpływy jednostki związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym, w szczególności wpływy związane z **odpadami**, mogą wpływać na ludzi i społeczności. Istotne negatywne wpływy dotyczące **dotkniętych społeczności**, wynikające z przypisywanego jednostce wykorzystania zasobów oraz **gospodarki o obiegu zamkniętym**, omówiono w ESRS S3 *Dotknięte społeczności*. Efektywne i powtarzalne wykorzystanie zasobów jest korzystne również dla konkurencyjności oraz dobrobytu gospodarczego.
9. Niniejszy standard należy odczytywać w powiązaniu z ESRS 1 *Wymogi ogólne* i ESRS 2 *Ogólne ujawnianie informacji*.

Wymogi dotyczące ujawniania informacji

ESRS 2 *Ogólne ujawnianie informacji*

10. Wymogi niniejszej sekcji należy odczytywać w powiązaniu z ujawnianymi informacjami wymaganymi w ESRS 2 rozdział 4 *Zarządzanie wpływami, ryzykami i szansami* oraz wymogi te należy przedstawiać wraz z tymi ujawnianymi informacjami.

Zarządzanie wpływami, ryzykami i szansami

Wymóg dotyczący ujawniania informacji związany z ESRS 2 IRO-1 – Opis procesów identyfikacji i oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

11. Jednostka opisuje proces identyfikacji istotnych **wpływów, ryzyk i szans** związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym, w szczególności w odniesieniu do **zasobów wprowadzanych, zasobów odprowadzanych** oraz **odpadów**, oraz przedstawia informacje na temat:
- a) tego, czy jednostka dokonała przeglądu swoich zasobów i działalności w celu określenia rzeczywistych i potencjalnych **wpływów, ryzyk i szans** związanych z zanieczyszczeniem w ramach własnych operacji i w łańcuchu wartości na wyższym i niższym szczeblu, a jeśli tak – przedstawia również informacje na temat metod, założeń i narzędzi stosowanych w przeglądzie;
 - b) tego, czy i w jaki sposób jednostka przeprowadziła konsultacje, w szczególności z dotkniętymi społecznościami.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-1 – Polityki związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

12. Jednostka opisuje swoje polityki przyjęte w celu zarządzania swoimi istotnymi wpływami, ryzykami i szansami związanymi z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym.
13. Celem niniejszego wymogu dotyczącego ujawniania informacji jest zapewnienie wiedzy na temat zakresu, w jakim jednostka posiada **polityki** dotyczące identyfikacji, oceny lub **naprawy skutków** swoich istotnych **wpływów, ryzyk i szans** związanych z wykorzystaniem zasobów oraz **gospodarką o obiegu zamkniętym** oraz zarządzania tymi wpływami, ryzykami i szansami.
14. Informacje, których ujawnienie jest wymagane na podstawie pkt 12, zawierają informacje na temat przyjętych przez jednostkę **polityk** mających na celu zarządzanie jej istotnymi **wpływami, ryzykami i szansami** związanymi z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym zgodnie z ESRS 2 MDR-P *Polityki przyjęte w celu zarządzania istotnymi kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem*.
15. Podsumowując, jednostka wskazuje, czy i w jaki sposób jej polityki odnoszą się do następujących kwestii, jeżeli są one istotne:
- a) odejście od korzystania z zasobów pierwotnych, w tym względny wzrost wykorzystania zasobów wtórnych (pochodzących z recyklingu);
 - b) zrównoważone pozyskiwanie i wykorzystywanie zasobów odnawialnych.

16. W politykach poświęca się uwagę istotnym wpływom, ryzykom i szansom w ramach operacji własnych oraz na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-2 – Działania i zasoby związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

17. Jednostka ujawnia informacje dotyczące swoich działań związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym, a także zasoby przeznaczone na ich realizację.
18. Celem niniejszego wymogu dotyczącego ujawniania informacji jest zapewnienie wiedzy na temat kluczowych **działań** podjętych i planowanych dla osiągnięcia celów i **założeń polityki** związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym.
19. Opis **działań** związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym i przeznaczonych na nie zasobów jest zgodny z zasadami określonymi w ESRS 2 MDR-A *Działania i zasoby w odniesieniu do istotnych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem*.
20. Oprócz ESRS 2 MDR-A jednostka może określić, czy i w jaki sposób działanie i zasoby obejmują:
- a) wyższe poziomy efektywności gospodarowania zasobami w zakresie materiałów technicznych i biologicznych oraz wody, w szczególności w odniesieniu do surowców krytycznych i metali ziem rzadkich wymienionych w systemie informacji o surowcach;
 - b) wyższy wskaźnik wykorzystania surowców wtórnych (recyklatów);
 - c) zastosowanie projektowania pod kątem obiegu zamkniętego, w sposób prowadzący do uzyskania zwiększonej **trwałości** produktów i optymalizacji wykorzystania oraz wyższych wskaźników: ponownego użycia, naprawy, odtworzenia, przerobienia oraz wykorzystania do innych celów i recyklingu;
 - d) stosowanie praktyk biznesowych o obiegu zamkniętym, takich jak (i) **działania** związane z utrzymaniem wartości (konserwacja, naprawa, odtworzenie, przerobienie, pozyskiwanie komponentów, modernizacja i logistyka zwrotna, systemy o obiegu zamkniętym, handel detaliczny towarami używanymi), (ii) działania związane z maksymalizacją wartości (systemy produktowo-usługowe, modele biznesowe oparte na współpracy i gospodarce dzielenia się), (iii) działania związane z końcem cyklu życia (**recykling**, upcykling, rozszerzona odpowiedzialność producenta) oraz (iv) działania związane z wydajnością systemów (symbioza przemysłowa);
 - e) działania podjęte w celu zapobiegania wytwarzaniu **odpadów** na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości jednostki; oraz
 - f) optymalizacja **gospodarowania odpadami** zgodnie z **hierarchią postępowania z odpadami**.

Mierniki i cele

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-3 – Cele związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

21. Jednostka ujawnia informacje dotyczące wyznaczonych przez siebie celów związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym.
22. Celem niniejszego wymogu dotyczącego ujawniania informacji jest zapewnienie wiedzy na temat **celów**, które obrała jednostka, aby wesprzeć swoje polityki związane z wykorzystaniem zasobów oraz **gospodarką o obiegu zamkniętym** oraz aby odnieść się do swoich istotnych wpływów, ryzyk i szans związanych tą polityką.
23. Opis **celów** zawiera wymogi informacyjne określone w ESRS 2 MDR-T *Monitorowanie skuteczności polityk i działań z wykorzystaniem celów*.
24. Ujawnienie informacji wymagane na podstawie pkt 21 wskazuje, czy i jak **cele** jednostki odnoszą się do **zasobów wprowadzanych i zasobów odprowadzanych**, w tym wpływów i wypływów **odpadów** oraz produktów i materiałów, a w szczególności do:
- a) zwiększenia skali projektowania pod kątem obiegu zamkniętego (w tym np. w ramach projektowania z myślą o **trwałości**, demontażu, możliwości naprawy, zdolności do recyklingu itp.);
 - b) wzrostu **wskaźnika powtórnego wykorzystania materiałów**;
 - c) minimalizacji wykorzystania surowców pierwotnych;
 - d) zrównoważonego pozyskiwania i wykorzystywania zasobów odnawialnych (zgodnie z zasadą wykorzystania kaskadowego);

- e) **gospodarowania odpadami**, w tym ich przygotowywania do odpowiedniego przetwarzania; oraz
 - f) innych kwestii związanych z wykorzystaniem zasobów lub gospodarką o obiegu zamkniętym.
25. Jednostka określa, do którego poziomu **hierarchii postępowania z odpadami** odnosi się dany cel.
26. Oprócz ESRS 2 MDR-T jednostka może określić, czy w procesie ustalania **celów** uwzględnione zostały **progi ekologiczne** i przydziały specyficzne dla danej jednostki. Jeżeli tak, jednostka może wskazać:
- a) zidentyfikowane progi ekologiczne oraz metodykę zastosowaną do określenia takich progów;
 - b) czy progi te są specyficzne dla danej jednostki, a jeżeli tak, to w jaki sposób je wyznaczono; oraz
 - c) sposób, w jaki w jednostce przypisano odpowiedzialność za przestrzeganie zidentyfikowanych progów ekologicznych.
27. Jednostka określa w ramach informacji kontekstowych, czy ustalone i przedstawione przez nią **cele** są obowiązkowe (oparte na przepisach), czy dobrowolne.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-4 – Zasoby wprowadzane

28. Jednostka ujawnia informacje na temat zasobów wprowadzanych związanych z jej istotnymi wpływami, ryzykami i szansami.
29. Celem niniejszego wymogu dotyczącego ujawniania informacji jest umożliwienie pozyskania wiedzy na temat wykorzystania zasobów w ramach operacji własnych jednostki i jej łańcucha wartości na wyższym szczeblu.
30. Informacje, których ujawnienie jest wymagane na podstawie pkt 28, obejmują opis **zasobów wprowadzanych**, jeżeli są one istotne: produktów (w tym **opakowań**) i materiałów (z wyszczególnieniem surowców krytycznych i metali ziem rzadkich), wody i rzeczowych aktywów trwałych wykorzystywanych w ramach operacji własnych jednostki oraz w całym jej łańcuchu wartości na wyższym szczeblu.
31. Jeżeli w ocenie jednostki zasoby wprowadzane stanowią istotną kwestię związaną ze zrównoważonym rozwojem, jednostka ujawnia następujące informacje na temat materiałów wykorzystanych do wytworzenia swoich produktów i usług w okresie sprawozdawczym, w tonach lub kilogramach:
- a) masę całkowitą produktów oraz materiałów technicznych i biologicznych użytych w okresie sprawozdawczym;
 - b) wartość procentową materiałów biologicznych (i biopaliw wykorzystywanych do celów innych niż energetyczne) wykorzystywanych do wytwarzania produktów i świadczenia usług przez jednostkę (w tym **opakowań**) i pozyskanych w sposób zrównoważony, wraz z informacjami na temat stosowanego systemu certyfikacji i stosowania zasady wykorzystania kaskadowego; oraz
 - c) masę, zarówno w wartości bezwzględnej, jak i procentowej, ponownie użytych lub pochodzących z recyklingu komponentów, produktów i materiałów wtórnych, wykorzystywanych do wytwarzania produktów i świadczenia usług przez jednostkę (w tym opakowań).
32. Jednostka przedstawia informacje na temat metod zastosowanych w celu obliczenia tych danych. Jednostka określa, czy dane pochodzą z bezpośrednich pomiarów, czy z szacunków oraz ujawnia kluczowe przyjęte przez siebie założenia.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-5 – Zasoby odprowadzane

33. Jednostka ujawnia informacje na temat zasobów odprowadzanych, w tym odpadów, związanych z jej istotnymi wpływami, ryzykami i szansami.
34. Celem niniejszego wymogu dotyczącego ujawniania informacji jest zapewnienie wiedzy na temat:
- a) tego, w jaki sposób jednostka przyczynia się do **gospodarki o obiegu zamkniętym** poprzez (i) projektowanie produktów i materiałów zgodnie z **zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym** oraz (ii) zwiększanie lub maksymalizowanie zakresu, w jakim produkty, materiały i przetwarzanie **odpadów** są w praktyce ponownie wprowadzane do obiegu po pierwszym użyciu; oraz
 - b) strategii jednostki w zakresie **gospodarowania odpadami** i ograniczania ilości odpadów, zakresu, w jakim jednostka posiada wiedzę na temat sposobu gospodarowania odpadami przedkonsumenckimi w ramach jej własnej działalności.

Produkty i materiały

35. Jednostka przedstawia opis kluczowych produktów i materiałów powstających w procesie produkcji prowadzonym przez jednostkę i które zaprojektowano zgodnie z zasadami obiegu zamkniętego, w tym **trwałości**, możliwości ponownego użycia, możliwości naprawy, demontażu, przerobienia, odtworzenia, **recyklingu**, recyrkulacji w cyklu biologicznym lub optymalizacji wykorzystania produktu lub materiału poprzez zastosowanie innych modeli biznesowych o obiegu zamkniętym.
36. Jednostki, w przypadku których wypływy są istotne, ujawniają informacje na temat:
- przewidywanej **trwałości** produktów wprowadzanych do obrotu przez jednostkę, w odniesieniu do przeciętnej wartości przyjętej w danej branży dla każdej grupy produktów;
 - możliwości naprawy produktów, przy użyciu ustalonego systemu oceny, tam gdzie to możliwe;
 - wskaźników zawartości materiałów nadających się do recyklingu w produktach i **opakowaniach**.

Odpady

37. Jednostka ujawnia następujące informacje na temat całkowitej ilości **odpadów** pochodzących z własnych operacji, w tonach lub kilogramach:
- całkowitą ilość wytworzonych odpadów;
 - całkowitą ilość odpadów, w przypadku których uniknięto unieszkodliwiania, według masy, w podziale na **odpady niebezpieczne** i inne niż niebezpieczne oraz w podziale na następujące rodzaje procesu **odzysku**:
 - przygotowanie do ponownego użycia;
 - recykling**; oraz
 - inne procesy odzysku;
 - ilość odpadów kierowanych do unieszkodliwiania, według masy, w podziale na rodzaj przetwarzania odpadów, oraz całkowitą ilość odpadów jako sumę wszystkich trzech rodzajów procesu odzysku, w podziale na **odpady niebezpieczne** i inne niż niebezpieczne. Rodzaje przetwarzania odpadów, o których należy ujawnić informacje to:
 - spalanie**;
 - składowanie; oraz
 - inne procesy unieszkodliwiania;
 - całkowitą ilość i wartość procentową odpadów niepoddanych recyklingowi ⁽⁸⁴⁾.
38. Ujawniając informacje o składzie **odpadów**, jednostka wskazuje:
- strumienie odpadów, istotne dla jej sektora lub działalności (np. odpady przeróbcze w przypadku jednostki z sektora górnictwa, odpady elektroniczne w przypadku jednostki z sektora elektroniki **konsumenckiej** (użytkowej) lub odpady żywnościowe w przypadku jednostki z sektora rolnictwa lub branży turystyczno-hotelarskiej); oraz;
 - materiały, które występują w odpadach (np. biomasa, metale, minerały niemetaliczne, tworzywa sztuczne, wyroby włókiennicze, surowce krytyczne i metale ziem rzadkich).
39. Jednostka ujawnia również całkowitą ilość wytworzonych przez nią **odpadów niebezpiecznych** i odpadów promieniotwórczych, przy czym odpady promieniotwórcze zdefiniowano w art. 3 ust. 7 dyrektywy Rady 2011/70/Euratom ⁽⁸⁵⁾.

⁽⁸⁴⁾ Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 13 w tabeli 2 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Wskaźnik odpadów niepoddawanych recyklingowi”).

⁽⁸⁵⁾ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48). Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z obowiązkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 9 w tabeli I w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Wskaźnik odpadów niebezpiecznych i odpadów promieniotwórczych”).

40. Jednostka przedstawia informacje kontekstowe na temat metod zastosowanych w celu obliczenia tych danych, a w szczególności kryteria i założenia zastosowane w celu ustalenia i klasyfikacji produktów zaprojektowanych według zasad obiegu zamkniętego zgodnie z pkt 35. Jednostka określa, czy dane pochodzą z bezpośrednich pomiarów czy z szacunków; oraz ujawnia informacje o zastosowanych kluczowych założeniach.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-6 – Przewidywane skutki finansowe wynikające z istotnych ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

41. Jednostka ujawnia przewidywane skutki finansowe istotnych ryzyk i szans wynikających z wpływów związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym.
42. Informacje wymagane na podstawie pkt 41 stanowią uzupełnienie informacji na temat bieżących skutków finansowych dla sytuacji finansowej, wyników finansowych i przepływów pieniężnych podmiotu za okres sprawozdawczy wymaganych zgodnie z ESRS 2 SBM-3 pkt 48 lit d). Celem niniejszego wymogu dotyczącego ujawniania informacji jest zapewnienie wiedzy na temat:
- a) **przewidywanych skutków finansowych** powodowanych przez istotne **ryzyka** wynikające z istotnych **wpływów i zależności** związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym oraz sposobu, w jaki te ryzyka mają (lub zgodnie z racjonalnymi oczekiwaniami mogą mieć) istotny wpływ na sytuację finansową, wyniki finansowe i przepływy pieniężne jednostki w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej; oraz
 - b) przewidywanych skutków finansowych wynikających z istotnych szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym.
43. Ujawniane informacje obejmują:
- a) określenie ilościowe **przewidywanych skutków finansowych** w ujęciu pieniężnym przed uwzględnieniem działań związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym lub, jeśli nie jest to możliwe bez ponoszenia nadmiernych kosztów lub podejmowania nadmiernych wysiłków, informacje jakościowe. W przypadku **skutków finansowych** wynikających z istotnych szans określenie ilościowe nie jest wymagane, jeżeli skutkowałoby ujawnieniem informacji, które nie posiadają wymaganych cech jakościowych (zob. ESRS 1 dodatek B *Jakościowe cechy informacji*);
 - b) opis uwzględnionych skutków, wpływów i zależności, do których skutki te się odnoszą, oraz perspektyw czasowych, w których mogą się one pojawić;
 - c) krytyczne założenia wykorzystane do celów ilościowego określenia **przewidywanych skutków finansowych** oraz źródeł i poziomu niepewności związanych z tymi założeniami.

Dodatek A

Wymogi dotyczące stosowania

Niniejszy dodatek stanowi integralną część ESRS E5. Dodatek ten ma na celu wspieranie stosowania wymogów dotyczących ujawniania informacji określonych w tym standardzie i ma taką samą moc obowiązującą jak pozostałe części standardu.

ESRS 2 OGÓLNE UJAWNIANIE INFORMACJI

Zarządzanie wpływami, ryzykami i szansami

Wymóg dotyczący ujawniania informacji związany z ESRS 2 IRO-1 – Opis procesów identyfikacji i oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

- AR 1. W ramach oceny **istotności** podtematów dotyczących środowiska jednostka ocenia istotność wykorzystania zasobów oraz gospodarki o obiegu zamkniętym w ramach własnych operacji i łańcucha wartości na wyższym i niższym szczeblu i może wziąć pod uwagę cztery poniższe etapy, znane również jako podejście LEAP:
- Etap 1: zlokalizowanie (ang. „locate”) wspólnej płaszczyzny z przyrodą w ramach własnych operacji jednostki oraz w całym **łańcuchu wartości** na wyższym i niższym szczeblu;
 - Etap 2: ocenę (ang. evaluate) **zależności** i wpływów;
 - Etap 3: ocenę (ang. „assess”) istotnych ryzyk i szans;
 - Etap 4: przygotowanie (ang. „prepare”) wyników oceny istotności i związaną z nimi sprawozdawczość.
- AR 2. W odniesieniu do ESRS E5, etapy 1 i 2 opierają się głównie na ocenach **istotności** przeprowadzonych w ramach ESRS E1 (w tym zużycie energii), ESRS E2 (zanieczyszczenie), ESRS E3 (zasoby morskie, zużycie wody) i ESRS E4 (bioróżnorodność, ekosystemy, surowce). Faktycznym celem **gospodarki o obiegu zamkniętym** jest ograniczenie wpływu użytkowania produktów, materiałów i innych zasobów na środowisko, minimalizowanie ilości **odpadów** i uwalniania **substancji** niebezpiecznych, a tym samym zmniejszenie wpływów na przyrodę. Ten wymóg dotyczący stosowania koncentruje się głównie na trzecim etapie podejścia LEAP, podczas gdy czwarty etap odnosi się do wyniku tego procesu.
- AR 3. W procesie oceny **istotności wpływów, zależności, ryzyk i szans** uwzględnia się zapisy w ESRS 2 IRO-1 Opis procesów służących do identyfikacji i oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans oraz IRO-2 Wymogi dotyczące ujawniania informacji w ramach ESRS objęte oświadczeniem jednostki dotyczącym zrównoważonego rozwoju.
- AR 4. Podtematy związane z wykorzystaniem zasobów oraz **gospodarką o obiegu zamkniętym** uwzględnione w ocenie **istotności** obejmują:
- zasoby wprowadzane**, w tym obieg zamknięty istotnych zasobów wprowadzanych, z uwzględnieniem optymalizacji wykorzystania zasobów, intensywności eksploatacji materiałów i produktów oraz zasobów odnawialnych i nieodnawialnych;
 - zasoby odprowadzane** związane z produktami i usługami; oraz
 - gospodarowanie odpadami**, w tym **odpadami niebezpiecznymi** i odpadami innymi niż niebezpieczne.
- AR 5. Na etapie trzecim, aby ocenić istotne **ryzyka i szanse** na podstawie wyników etapów pierwszego i drugiego, jednostka może:
- dokonać identyfikacji **ryzyk przejścia** i szans związanych z przejściem w ramach własnych operacji oraz w **łańcuchu wartości** na wyższym i niższym szczeblu, w tym ryzyka utrzymania **scenariusza** dotychczasowego postępowania:
 - ryzyka **politycznego** i prawnego, np. zakazów wydobywania i wykorzystywania zasobów nieodnawialnych, przepisów dotyczących przetwarzania **odpadów**;
 - technologii, np. wprowadzania na rynek nowych technologii w celu zastąpienia dotychczasowego wykorzystania produktów i materiałów;
 - rynku, np. zmiany podaży, popytu i finansowania;
 - reputacji, np. zmieniających się zachowań społecznych, zachowań klientów oraz postrzegania przez społeczeństwo;

- b) dokonać identyfikacji **ryzyk fizycznych**, w tym ryzyka związanego z wyczerpaniem zasobów i wykorzystaniem pierwotnych i innych niż pierwotne zasobów odnawialnych oraz zasobów nieodnawialnych;
- c) określić szanse kategoryzowane według:
 - i. zasobooszczędności: np. przejścia na bardziej wydajne usługi i procesy wymagające mniejszych zasobów, ekoprojektu zapewniającego **długą żywotność**, możliwość naprawy, ponownego użycia i recyklingu, produktów ubocznych, systemów zwrotu, oddzielenia działalności od wydobycia materiałów, intensyfikacji wykorzystania materiałów w obiegu zamkniętym, utworzenia systemu umożliwiającego dematerializację (np. digitalizacja, poprawa wskaźników wykorzystania, redukcja masy); praktyk zapewniających, aby produkty i materiały były zbierane, sortowane i ponownie użyte, naprawiane, odnawiane, regenerowane;
 - ii. rynków: np. popytu na mniej zasobochłonne produkty i usługi oraz nowych modeli biznesowych, takich jak produkt jako usługa, płacenie w miarę użytkowania, wspólne użytkowanie, leasing;
 - iii. finansowania: np. dostępu do zielonych funduszy, obligacji lub kredytów i pożyczek;
 - iv. odporności: np. dywersyfikacji zasobów oraz działalności gospodarczej (np. uruchomienia nowej jednostki gospodarczej w celu recyklingu nowych materiałów), inwestowania w zieloną infrastrukturę, przyjęcia mechanizmów **recyklingu** i obiegu zamkniętego, które pozwalają zmniejszyć **zależności**, zdolności jednostki do zabezpieczenia przyszłych zapasów i przepływów zasobów; oraz
 - v. reputacji.

AR 6. Jednostka może uwzględnić następujące metody na potrzeby oceny **wpływów, ryzyk i szans** w odniesieniu do operacji własnych oraz w całym **łańcuchu wartości** na wyższym i niższym szczeblu:

- a) zalecenie Komisji (UE) 2021/2279 w sprawie stosowania metod oznaczania śladu środowiskowego do pomiaru efektywności środowiskowej w cyklu życia produktów i organizacji oraz informowania o niej (załącznik I – Ślad środowiskowy produktu; załącznik III – Ślad środowiskowy organizacji); oraz
- b) oraz analiza przepływu materiałów przeprowadzona przez Europejską Agencję Środowiska.

AR 7. Przedstawiając informacje o wynikach oceny **istotności**, jednostka uwzględnia:

- a) wykaz jednostek gospodarczych powiązanych z istotnymi wpływami, ryzykami i szansami związanymi z wykorzystaniem zasobów oraz **gospodarką o obiegu zamkniętym** w kontekście produktów i usług jednostki oraz wytwarzanych przez nią **odpadów**;
- b) wykaz i hierarchię istotnych zasobów wykorzystywanych przez jednostkę;
- c) istotne wpływy i ryzyka wynikające z utrzymania dotychczasowego scenariusza postępowania;
- d) istotne szanse związane z gospodarką o obiegu zamkniętym;
- e) istotne wpływy i ryzyka związane z przejściem na gospodarkę o obiegu zamkniętym; oraz
- f) etapy **łańcucha wartości**, w których występuje koncentracja wykorzystania zasobów, ryzyka oraz negatywnych wpływów.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-1 – Polityki związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

AR 8. Polityki opisane w ramach niniejszego wymogu dotyczącego ujawniania informacji mogą być zintegrowane z szerszymi politykami środowiskowymi lub politykami związanymi ze zrównoważonym rozwojem obejmującymi różne podtematy.

AR 9. Przedstawiając informacje o swoich politykach, jednostka uwzględnia czy i w jaki sposób jej polityki odnoszą się do:

- a) **hierarchii postępowania z odpadami**: a) zapobiegania; b) przygotowywania do ponownego użycia; c) **recyklingu**; d) innych **metod odzysku**, np. odzysku energii; oraz e) unieszkodliwiania. W tym kontekście przetwarzania **odpadów** nie można uznawać za odzysk;

- b) nadawania wyższego priorytetu unikaniu powstawania lub minimalizowaniu ilości odpadów (ponowne wykorzystanie, naprawa, odtworzenie, przerobienie i wykorzystanie do innych celów) niż przetwarzaniu odpadów (recykling). Należy również wziąć pod uwagę koncepcje ekoprojektu⁽⁸⁶⁾, odpadów jako zasobów lub odpadów pokonsumenckich (na końcu cyklu życia produktu **konsumenckiego**).

AR 10. Określając swoją politykę, jednostka może uwzględnić dokument „Categorisation system for the circular economy” [„System kategoryzacji na potrzeby gospodarki o obiegu zamkniętym”], w którym opisano modele projektowania pod kątem obiegu zamkniętego i produkcji o obiegu zamkniętym, modele użytkowania w obiegu zamkniętym, modele **odzyskiwania** wartości w obiegu zamkniętym i wspierania obiegu zamkniętego zgodnie z zasadami dziewięciu strategii lub zasad „R” **gospodarki o obiegu zamkniętym**: brak zgody, ponowne przemysłowanie, ograniczenie ilości, ponowne wykorzystanie, naprawa, odtworzenie, przerobienie, wykorzystanie do innych celów i recykling (ang. refuse, rethink, reduce, re-use, repair, refurbish, remanufacture, repurpose and recycle).

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-2 – Działania i zasoby związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

AR 11. W ramach przekazywania informacji na podstawie pkt 17 i biorąc pod uwagę to, że zasoby są wspólne i że strategie dotyczące **gospodarki o obiegu zamkniętym** mogą wymagać działań zbiorowych, jednostka może wyszczególnić **działania** podjęte w celu współdziałania na wyższym i niższym szczeblu **łańcucha wartości** lub lokalnej sieci w zakresie rozwoju współpracy lub inicjatyw wzmacniających obieg zamknięty produktów i materiałów.

AR 12. Jednostka może określić w szczególności:

- a) jak przyczynia się do gospodarki o obiegu zamkniętym, uwzględniając np. inteligentne systemy zbierania **odpadów**;
- b) pozostałe **zainteresowane strony** zaangażowane w **działania** zbiorowe: konkurenci, **dostawcy**, sprzedawcy detaliczni, klienci, inni partnerzy biznesowi, społeczności lokalne i władze, agencje rządowe;
- c) opis organizacji współpracy lub inicjatywy, w tym konkretnego wkładu jednostki, oraz roli odgrywanej w projekcie przez poszczególne zainteresowane strony.

AR 13. **Działania** mogą obejmować własne operacje lub łańcuch wartości jednostki na wyższym i niższym szczeblu.

Mierniki i cele

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-3 – Cele związane z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

AR 14. Jeżeli przy ustalaniu **celów** jednostka odnosi się do **progów ekologicznych**, jednostka ta może odwołać się do tymczasowych wytycznych [Initial Guidance for Business (Wstępne wytyczne dla biznesu), wrzesień 2020] wydanych w ramach inicjatywy Science-Based Targets Initiative for Nature (SBTN) lub do wszelkich innych wytycznych z naukowo uznaną metodyką, która pozwala na ustalenie celów opartych na nauce przez określenie progów ekologicznych i, w stosownych przypadkach, przydziałów specyficznych dla danej organizacji. Progi ekologiczne mogą mieć charakter lokalny, krajowy lub globalny.

AR 15. Przedstawiając informacje o **celach**, jednostka nadaje priorytet celom określonym w wartości bezwzględnej.

AR 16. Przedstawiając informacje o **celach** zgodnie z pkt 24, jednostka uwzględnia etap produkcji, etap eksploatacji i koniec okresu funkcjonalności produktów i materiałów.

AR 17. Przedstawiając informacje na temat **celów** związanych z pierwotnymi **surowcami** odnawialnymi na podstawie pkt 24 lit. c), jednostka uwzględnia, w jaki sposób te cele mogą wpływać na **utratę bioróżnorodności**, również w świetle ESRS E4.

AR 18. Jednostka może ujawniać inne **cele** na podstawie pkt 24 lit. f), w tym w odniesieniu do zrównoważonego środowiskowo wyboru dostawców. W takim przypadku jednostka wyjaśnia przyjętą przez siebie definicję zrównoważonego środowiskowo wyboru dostawców oraz sposób, w jaki wiąże się ona z celem określonym w pkt 22.

⁽⁸⁶⁾ Ustanowione dyrektywą 2009/125/WE. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10).

AR 19. **Cele** mogą obejmować własne operacje lub łańcuch wartości jednostki na wyższym i niższym szczeblu.

AR 20. Jednostka może określić, czy cel ten dotyczy niedociągnięć związanych z kryteriami istotnego wkładu w odniesieniu do gospodarki o obiegu zamkniętym określonymi w aktach delegowanych przyjętych na podstawie art. 13 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2020/852. W przypadku niespełnienia kryteriów dotyczących zasady „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do gospodarki o obiegu zamkniętym, określonych w aktach delegowanych przyjętych na podstawie art. 10 ust. 3, art. 11 ust. 3, art. 12 ust. 2, art. 14 ust. 2 i art. 15 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2020/852, jednostka może określić, czy cel ten dotyczy niedociągnięć związanych z tymi kryteriami.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-4 – Zasoby wprowadzane

AR 21. **Zasoby wprowadzane** mogą obejmować następujące kategorie: urządzenia informatyczne, wyroby włókiennicze, meble, budynki, maszyny ciężkie, maszyny wagi średniej, maszyny lekkie, transport ciężki, transport wagi średniej, transport lekki i sprzęt magazynowy. W odniesieniu do materiałów, wskaźniki zasobów wprowadzanych obejmują surowce, **materiały dodatkowe do produkcji** oraz półprodukty lub części.

AR 22. Jeśli jednostka podlega przepisom pkt 31, może również zapewnić przejrzystość w zakresie materiałów, które pochodzą ze strumienia **produktów ubocznych/odpadów** (np. ścinki materiału, który wcześniej nie wchodził w skład produktu).

AR 23. Mianownik wskaźnika procentowego wymaganego na podstawie pkt 31 lit. b) i pkt 31 lit. c) stanowi masa całkowita materiałów użytych w okresie sprawozdawczym.

AR 24. Przekazywane dane dotyczące użycia mają odzwierciedlać materiał w stanie oryginalnym i nie należy przedstawiać danych po poddaniu ich dalszej manipulacji, np. podając je jako „suchą masę”.

AR 25. W przypadkach gdy kategorie ponownego użycia i recyklingu pokrywają się, jednostka precyzuje, w jaki sposób uniknięto podwójnego liczenia i jakich dokonano wyborów.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-5 – Zasoby odprowadzane

AR 26. Informacje o produktach i materiałach, które należy dostarczyć zgodnie z pkt 35, odnoszą się do wszystkich materiałów i produktów, które powstają w procesie produkcji jednostki i które przedsiębiorstwo wprowadza na rynek (w tym **opakowań**).

AR 27. Przy wyliczaniu wskaźnika jednostka stosuje jako mianownik masę całkowitą materiałów użytych w okresie sprawozdawczym.

AR 28. Jednostka może ujawniać swój udział w **gospodarowaniu odpadami** po zakończeniu cyklu życia produktu, na przykład za pośrednictwem systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta lub systemów zwrotu.

AR 29. Przez rodzaj **odpadów** należy rozumieć **odpady niebezpieczne** albo odpady inne niż niebezpieczne. Niektóre szczególne odpady, takie jak odpady promieniotwórcze, mogą być również przedstawione jako oddzielny rodzaj.

AR 30. Analizując strumienie **odpadów**, które są istotne dla jej sektorów lub rodzajów działalności, jednostka może wziąć pod uwagę wykaz opisów odpadów umieszczony w europejskim katalogu odpadów.

AR 31. Przykłady innych rodzajów procesów **odzysku** na podstawie pkt 37 lit. b) ppkt (iii) można znaleźć w załączniku II do dyrektywy 2008/98/WE (dyrektywa ramowa w sprawie odpadów).

AR 32. Przykłady innych rodzajów procesów unieszkodliwiania na podstawie pkt 37 lit. c) ppkt (iii) można znaleźć w załączniku I do dyrektywy 2008/98/WE (dyrektywa ramowa w sprawie odpadów).

AR 33. Przedstawiając informacje kontekstowe zgodnie z pkt 40, jednostka może:

- wyjaśnić przyczyny dużej masy **odpadów** kierowanych do unieszkodliwiania (np. lokalne przepisy zabraniające składowania określonych rodzajów odpadów);
- opisać praktyki sektorowe, standardy sektorowe lub przepisy zewnętrzne, które nakazują określony proces unieszkodliwiania; oraz
- określić, czy dane są oparte na modelu, czy pochodzą z bezpośrednich pomiarów, takich jak karty przekazania odpadów przygotowane przez podmioty zbierające odpady na podstawie umowy.

Wymóg dotyczący ujawniania informacji E5-6 – Przewidywane skutki finansowe wynikające z istotnych ryzyk i szans związanych z wykorzystaniem zasobów oraz gospodarką o obiegu zamkniętym

- AR 34. W ramach przekazywania informacji na podstawie pkt 42 lit. b) jednostka może zilustrować i opisać, w jaki sposób zamierza zwiększyć utrzymanie wartości.
- AR 35. Jednostka może zawrzeć ocenę swoich powiązanych produktów i usług narażonych na ryzyko w krótko-, średnio- i długoterminowych perspektywach czasowych oraz wyjaśnić, w jaki sposób określa się te produkty i usługi, jak szacuje się kwoty finansowe i jakie przyjmuje się krytyczne założenia.
- AR 36. Określenie ilościowe **przewidywanych skutków finansowych** w ujęciu pieniężnym zgodnie z pkt 43 lit. a) może przybrać formę zakresu kwot.